

1980/81:61

Fredagen den 16 januari

Kl. 10.00

1 § Svar på fråga 1980/81:173 om lantmäteriverkets försäljning av kartunderlag

Anf. 1 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Lars Werner har, under återopande av att lantmäteriverket enligt tidningsuppgifter försäljer kartunderlag till främmande makter, frågat mig om jag anser att detta är förenligt med svenska säkerhetsintressen och vår neutralitetspolitik och alliansfria politik.

Svenska topografiska kartor kan vem som helst inhandla i bokhandeln. Varje karta grundar sig på ett antal s. k. deloriginal. Vart och ett av dessa ger information om landskapet i något visst begränsat avseende. Dessa deloriginal förvaras hos lantmäteriverket. De är allmänna handlingar. Vem som helst kan beställa fram dem och få kopior mot betalning. Något hinder mot att sälja kartorna eller kopior av deloriginalen till utländska beställare finns inte.

Både kartorna och deloriginalen har självfallet rensats från försvarshemligheter i enlighet med gällande sekretessbestämmelser.

Anf. 2 LARS WERNER (vpk):

Herr talman! Jag börjar med att tacka för svaret.

Bakgrunden till min fråga är att det har avslöjats att lantmäteriverket säljer kartunderlag till USA. Det är kartunderlag som rör Sveriges nordligaste delar, området från Boden till Trekröset. Otivelaktigt är dessa kartunderlag avsedda att underlätta militära aktiviteter över vårt territorium. NATO:s nya kryssningsrobotar, som skall färdas på låg höjd över marken för att undkomma radarbevakning, är mycket beroende av noggranna terrängbeskrivningar. De specialbeställda kartunderlagen från lantmäteriverket kan tjäna detta syfte. Lantmäteriverket har, utöver att distribuera själva underlagen, även medverkat till översättning av karttexter till engelska. Verket har dessutom sålt tryckrättigheterna på upp till 200 000 exemplar.

Nu försöker utrikesministern förringa affären med kartunderlagen. Mot hans och regeringens sätt att ta lätt på denna fråga står uppgifter och

uttalanden från chefen för lantmäteriverket, som ställer frågan om vi inte måste skärpa bestämmelserna. Men det allvarligaste är att utrikesministern i och med detta svar avslöjar en syn på det säkerhetspolitiska läget i vår del av Europa som jag anser stämmer illa med verkligheten. Häri ligger kanske det mest oroande och mest illavarslande.

Sverige och Norden blir mer och mer indraget i USA:s och NATO:s nya kärnvapenstrategi. Osäkerheten ökar i Norden. Att det neutrala och alliansfria Sverige i det läget säljer kartunderlag som underlättar och möjliggör NATO:s strategi får anses som mycket anmärkningsvärt. Hur tror utrikesministern att t. ex. det andra militärblocket uppfattar detta?

Kryssningsrobotarna och den nya kärnvapenstrategin utgör ett ökat hot mot svenska och nordiska säkerhetsintressen. ÖB har i sin Perspektivplan 80 skrivit: Angrepp med sådana vapen över nordiskt territorium skapar delvis nya problem. Men i ett pressmeddelande från UD i december 1979, när debatten om kryssningsrobotarnas stationering i Europa fördes, kunde man läsa att kryssningsrobotarna inte berör svensk säkerhet då de kan programmeras att flyga runt Sverige på sin väg mot Sovjet.

Dessa uttalanden av ÖB och utrikesministern skiljer sig markant åt. Utrikesministern gör en radikalt annan bedömning av kryssningsrobotarnas hot mot svenska och nordiska säkerhetsintressen än vad ÖB gör. Det förklarar naturligtvis utrikesministerns svar på min fråga.

Jag vill avslutningsvis fråga: Har utrikesdepartementet och utrikesministern samma syn på säkerhetspolitiken som man hade i december 1979?

Anf. 3 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Jag har samma syn på säkerhetspolitiken i dag som jag hade i december 1979 – för att svara på den frågan.

Sedan kan jag försäkra Lars Werner att vi gör allt för att värna de svenska säkerhetsintressena, men vi tänker inte gå så långt i detta nit att vi hemligstämplar kartor över Sverige. F. ö. torde det vara Lars Werner bekant att främmande makter som har intresse för detaljer i den svenska topografin, lär kunna utnyttja andra metoder än att köpa karta hos lantmäteriverket.

Anf. 4 LARS WERNER (vpk):

Herr talman! Den här debatten, Ola Ullsten, gäller ju inte enbart kartorna utan även förlängningen av problemet. Debatten gäller Sveriges säkerhetsintressen och vår trovärdighet och ställning som ett neutralt och alliansfritt land. Jag menar att det är nödvändigt att vi talar så klart och tydligt som möjligt, så att inga missförstånd sker och inga missförstånd är möjliga.

Låt mig därför få fråga utrikesministern: Har den här kartaffären över huvud taget diskuterats i regeringen? Har ni från regeringens sida gett tillstånd till affären och i så fall med vilka sakska?

Jag tycker att det svar som utrikesministern ger blottar en farlig felsyn i regeringens syn på säkerhetspolitiken i Norden. Det är ett obestridligt faktum, vilket jag även visat med citatet av överbefälhavarens uttalande, att stormakterna alltmer ökar sitt engagemang i Norden. Det är oroande, och

det är ett hot mot våra säkerhetsintressen. USA:s och NATO:s nya kärnvapenstrategi med de s. k. kryssningsrobotarna, som vid en väpnad konflikt är avsedda att användas och då programmeras mot mål i Sovjet, kommer med säkerhet att gå över svenskt territorium. Den strategin, menar jag, måste mötas med protester. Men den svenska regeringen och Ola Ullsten är märkvärdigt tysta i den debatten.

Att döma av svaret här i dag har ingen förändring skett av regeringens syn på säkerhetspolitiken mot vad som uttalades i december 1979.

Anf. 5 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Den här debatten utgår från den fråga som Lars Werner ställt, och den gäller huruvida lantmäteriverket skall få sälja kartor. Jag har svarat ja på den frågan.

Anf. 6 LARS WERNER (vpk):

Herr talman! Jag konstaterar bara att utrikesministern inte är beredd att diskutera det som är oroande i den här kartaffären. Jag menar att själva kartaffären är olycklig. Men den visar också, jag vill upprepa det, att regeringen har en syn på militärpolitiska och säkerhetspolitiska förhållanden i Norden som inte svarar mot den senaste tidens utveckling. Det framgår med all tydlighet av utrikesministerns svar.

Kryssningsrobotarna blir nu verklighet, och de kommer att påverka den militära balansen i Norden. Man kan naturligtvis programmera robotarna, som UD skrev i det nämnda pressmeddelandet 1979, att inte kränka svenskt territorium. Men troligare är att de i ett läge då de kommer till användning styrs över svenskt territorium. Problemet är alltså att på grund av kryssningsrobotarnas förekomst kommer med säkerhet Sveriges neutralitet att kränkas. Oroar det icke den svenska regeringen och den svenske utrikesministern?

2 § Svar på fråga 1980/81:174 om den inrikespolitiska situationen i Sydkorea

Anf. 7 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Eva Hjelmström har frågat mig vad jag avser att göra för att protestera mot förtrycket i Sydkorea och därmed visa solidaritet med oppositionen i landet.

Eva Hjelmström har som bakgrund till sin fråga särskilt berört det öde som hotar den sydkoreanske oppositionspolitikern Kim Dae-Jung. Kim Dae-Jung har dömts till döden i två instanser. Vilken dag som helst väntas Sydkoreas högsta domstol tillkännage om den bekräftar dödsdomen eller inte. Om högsta domstolen skulle bekräfta domen, har Sydkoreas president Chun Doo-Hwan befogenhet att benåda.

Kim Dae-Jungs namn har kommit att förknippas med hoppet om en utveckling i demokratisk riktning i Sydkorea.

Nr 61

Fredagen den
16 januari 1981

*Om den inrikes-
politiska situa-
tionen i Sydkorea*

Fredagen den
16 januari 1981

*Om den inrikes-
politiska situa-
tionen i Sydkorea*

Den svenska regeringen har på olika vägar vädjat till den sydkoreanska regeringen att icke låta avrätta Kim Dae-Jung. Vi har framfört detta budskap också tillsammans med de övriga nordiska regeringarna. Jag vill erinra om det telegram de nordiska utrikesministrarna den 9 juli förra året skickade till Sydkoreas dåvarande president Choi. Jag får också erinra om det budskap jag själv tillställde Sydkoreas utrikesminister Lho Shin-Yong den 17 september förra året, omedelbart efter det att dödsdomen mot Kim Dae-Jung avkunnats i första instans.

Den svenska regeringen begagnar fortfarande varje tillfälle att agera i denna sak – på det sätt vi hoppas skall vara mest verksamt.

Anf. 8 EVA HJELMSTRÖM (vpk):

Herr talman! Situationen i Sydkorea kan närmast liknas vid situationen i Chile efter Pinochetjuntans maktövertagande. Som Ola Ullsten också framhåller i sitt svar har Kim Dae-Jung, demokratins förkämpe under många år, dömts till döden och hotas med avrättning, trots en mycket omfattande världsupinion, trots Amnesty Internationals försök att ingripa. Men inte bara Kim Dae-Jung utan också en rad ungdomar, som protesterat mot förtrycket, hotas av dödsstraff.

Den nye diktatorn Chun Doo-Hwan hyllas i en makaber personkult, samtidigt som mängder av oliktänkande kastas i fängelse eller arbetsläger. Arbetarrörelsen har systematiskt krossats och presscensuren är total.

Nu har, herr talman, informationen om Sydkorea länge varit dålig i vårt land, och jag tycker att ansvaret för det till stor del faller på regeringen. Alltför länge har regeringen stillatigande åsatt hur förtrycket har hårdnat och hur alla demokratiska krafter kämpats ned. Man har sett mer till handelspolitiska än utrikespolitiska aspekter. Man har försökt sälja svensk industri i Sydkorea men inte tagit upp den politiska situationen.

Visst har man riktat kritik, och det gör också Ola Ullsten i sitt svar. Han uttrycker även oro över Kim Dae-Jungs öde. Men jag vill ändå med anledning av svaret fråga – inte minst därför att andra regeringar, t. ex. den japanska, verkligen har protesterat och t. o. m. hotat med att avbryta förbindelser – om den svenska regeringen har några ytterligare konkreta planer på aktioner för att visa solidaritet med inte bara Kim Dae-Jung utan med hela den demokratiska rörelsen. Hur kommer våra förbindelser att påverkas om de dödsstraff som nu hotar går i uppfyllelse?

Anf. 9 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Vi följer självfallet utvecklingen i Sydkorea. Vi tvekar inte att säga vad vi tycker om det politiska förtrycket. Och vi kommer, som jag sade i mitt svar, att ta varje tillfälle i akt för att försöka förhindra att dödsdomen mot Kim Dae-Jung verkställs.

Anf. 10 EVA HJELMSTRÖM (vpk):

Herr talman! Det är bra. Men det är inget svar på frågan om man planerar några ytterligare konkreta aktioner, och inte heller svar på frågan hur våra förbindelser kommer att påverkas om dödsstraffen går i uppfyllelse.

3 § Svar på interpellation 1980/81:62 om Sveriges inställning till de politiska förhållandena i Östra Timor

Nr 61

Fredagen den
16 januari 1981

Anf. 11 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Mats Hellström har i en interpellation om Sveriges inställning till de politiska förhållandena i Östra Timor ställt följande frågor:

1. Vilka förändringar i läget på Östra Timor har sedan hösten 1979 medverkat till att ändra den svenska regeringens syn på Östra Timor-frågans behandling i FN?

2. På vilket sätt har det humanitära elementet i resolutionen "förtunnats"?

3. Betyder utrikesdepartementets uttalande om resolutionens politiska karaktär att Sverige markerar ett avståndstagande från det portugisiska förhandlingsinitiativ som många andra länder välkomnat?

Låt mig först sammanfatta den svenska hållningen till Östra Timor-frågan i FN.

Vi stöder principen om självbestämmanderätt och anser att denna rätt har förvägrats Östra Timors folk.

Oavsett vad vi själva tycker, står det numera klart att FN inte har någon möjlighet att åstadkomma en politisk förändring på Östra Timor.

Vi har tagit fasta på hur vi kan göra en insats, nämligen genom att ge humanitär hjälp.

Jag vill understryka att denna hållning inte är ny. Vi gav klart uttryck för den i vår röstförklaring under FN:s generalförsamling 1979. Att vi då kunde stödja församlingens resolution berodde på att vi uppfattade den som väsentligen humanitär.

Detta var inte möjligt med motsvarande resolution under den senaste församlingen. Vid höstens omröstning underströks i en svensk röstförklaring det stora behovet av humanitärt bistånd till befolkningen och uppmanades alla berörda till samarbete för ett ökat hjälpprogram.

För att anknyta till Mats Hellströms första delfråga så är det alltså inte förändringar i läget på Östra Timor sedan hösten 1979 som har föranlett den ståndpunkt vi intar. Östra Timors situation under det senaste året är framför allt ägnad att bekräfta vår uppfattning att något realistiskt alternativ till denna faktiska situation inte går att se.

Innebörden av det UD-uttalande Mats Hellström åsyftar i sin andra fråga är att det humanitära elementet i den senaste resolutionen tunnats ut i förhållande till dess politiska inslag. Uttalandet motsäger inte vår röstförklaring utan är ett annat sätt att uttrycka samma sak.

Som svar på Mats Hellströms sista fråga vill jag säga att vi självfallet inte har invändningar mot det portugisiska förhandlingsinitiativet. Det är dock ännu för tidigt att bedöma vad det kan leda till, eftersom dess närmare innehåll inte fastställts.

Beträffande skälen till den svenska hållningen i Östra Timor-frågan vill jag

Om Sveriges inställning till de politiska förhållandena i Östra Timor

*Om Sveriges in-
ställning till de
politiska för-
hållandena i Östra
Timor*

i övrigt hänvisa till det svar på en fråga som jag lämnade i riksdagen den 24 november 1980.

Anf. 12 MATS HELLSTRÖM (s):

Herr talman! Jag tackar utrikesministern för svaret på min interpellation. Bakgrunden till den är den tragiska massdöd där 100 000, kanske bortemot 200 000, människor har dött på Östra Timor sedan Indonesien militärt invaderade landet efter det att Portugal hade lämnat landet.

Östra Timor är ett av FN:s många avkoloniseringsfall, och det behandlas där varje år. Det är också ett av de få avkoloniseringsfall som synes lösas genom folkmord.

Det väckte stor förvåning hos många att den svenska regeringen i höstas ändrade sitt ställningstagande i FN. Från att tidigare ha röstat ja till de resolutioner som ger uttryck för Östra Timors rätt till självbestämmande avstod man då från att rösta. Anledningen till förvåningen är att ingenting synes ha skett på Östra Timor som skulle kunna motivera ett ändrat ställningstagande.

När det gäller befrielseörelsen FRETILINS aktivitet har det gerillakrig som började föras efter den indonesiska invasionen 1977 enligt alla bedömare snarare ökat än minskat i omfattning. FRETILIN har på senare tid angripit centrala områden i huvudstaden, vilket man inte har gjort tidigare. I och för sig har det inte förekommit några omfattande strider, men under inga omständigheter kan man säga att den militära aktiviteten på ön har minskat.

De internationella hjälporganisationer som under det senaste året har haft möjlighet att komma till Östra Timor har bekräftat de uppgifter som har lämnats tidigare, framför allt i australiensisk press, om den fruktansvärda nöden och om massmorden.

Det nya är såvitt jag förstår att Portugal, den gamla kolonialmakten, nu för första gången har tagit initiativ. Man har vänt sig till FN och till Indonesien och sagt: Vi är beredda att ställa upp för att försöka åstadkomma en förhandlingslösning. Vi har kvar vårt ansvar för Östra Timor. – Portugal har ju aldrig accepterat den indonesiska annekteringen av landet.

Att den gamla kolonialmakten tar det ansvaret är vad som i varje fall i FN har uppfattats som det nya i situationen. Vi kan naturligtvis diskutera hur djupgående den portugisiska viljan är, hur bestämt man kommer att driva sina krav osv., men detta blir i sin tur beroende av omvärldens reaktion. Just i det läget bestämmer sig Sverige för att inte längre stödja resolutionen – den är för politisk, säger man, och avstår i stället. Jag har svårt att förstå att utrikesministerns svar skulle skapa klarhet kring Sveriges ställningstagande.

UD gjorde ett uttalande strax efter beslutet, som kritiserades starkt i Sverige. Där anfördes det: Förra årets resolution var till största delen utformad med utgångspunkt i de humanitära problemen, dvs. hur man skulle kunna underlätta humanitärt stöd till befolkningen på Östra Timor. Den sidan av problemet har i årets resolution tunnats ut till den grad att det från

svenska utgångspunkter nu måste vara en konsekvent linje att avstå i vad gäller årets resolution.

Och jag har tagit upp det i min interpellation: Vad är det som har tunnats ut? De humanitära avsnitten av resolutionerna är identiska utom på två punkter. 1979 fanns en mening om att man skulle underlätta familjeåterför-
ening. Det arbetet har sedan påbörjats av FN:s flyktingkommissarie, och den passusen finns inte med. Däremot finns FN:s flyktingkommissarie nämnd. I övrigt är formuleringarna i punkt 5 identiska utöver att man i år, till skillnad från förra året, säger att inte bara FN:s flyktingkommissarie och FN:s barnfond utan även World Food Programme, alltså FN:s Livsmedelsprogram, skall ge hjälp till Timor. Där har man alltså utvidgat substansen i det humanitära avsnittet genom att säga att också World Food Programme skall delta i det humanitära arbetet på Timor. I övrigt är det ingen skillnad. På vilket sätt är detta en uttunning?

Är inte skälet i stället att de politiska elementen byggts ut kraftigt? Formuleringarna om på vilket sätt det skall bli val på Timor, på vilket sätt FN har ett ansvar, på vilket sätt självständigheten skall utövas är helt entydiga med dem i förra årets resolution. Det finns inte någon upptrappning mot mer politiska element, om nu det skulle vara så farligt. Det är samma formuleringar.

Det nya i resolutionen är alltså att Portugal tagit det initiativ jag förut refererade. Skall det vara någon konsekvens i UD:s uttalanden måste det innebära att det är det portugisiska initiativet som är det "politiska element" som gör det omöjligt att rösta ja från svensk sida, som gör att man måste avstå. Det måste rimligen uppfattas som en kritik från svensk sida, en försiktighet. Man vill inte blanda sig i en situation där den gamla kolonialmakten tar sitt ansvar. Jag har också i en delfråga frågat: Är det på det sättet? – Nej, säger utrikesministern också på den punkten.

Jag är ledsn, men jag måste uppfatta det här svaret som ett goddags-
skaft inte bara till innehållet utan också i vad gäller formen. Jag frågar på vilket sätt det humanitära elementet i resolutionen har tunnats ut. Svaret på det blir:

"Innebörden---- är att det humanitära elementet i den senaste resolutionen tunnats ut i förhållande till dess politiska inslag." Var och en får väl själv dra slutsatsen hur upplysande det svaret är.

Jag får alltså upprepa min fråga: På vilket sätt har det humanitära elementet tunnats ut?

Att vi kunde stödja församlingens resolution förra året, säger Ola Ullsten, beror på att vi uppfattade den som väsentligen humanitär. Detta var inte möjligt i vad gäller motsvarande resolution under den senaste församlingen. Varför var det inte möjligt, när de humanitära inslagen är desamma, förutom att man i år också vill ge hjälp genom World Food Programme?

Det blir väldigt svårt för mig när inte utrikesministern vill ge mer upplysningar om bakgrunden till det svenska svar som jag sannerligen inte är den ende som har ansett vara utomordentligt svårtolkat. Eftersom ingenting har skett på Timor som skulle motivera en förändrad inställning, blir det svårt

Nr 61

Fredagen den
16 januari 1981

*Om Sveriges in-
ställning till de
politiska för-
hållandena i Östra
Timor*

Fredagen den
16 januari 1981

Om Sveriges inställning till de politiska förhållandena i Östra Timor

att dra annan slutsats än att det är våra relationer med Indonesien som har betingat den svenska förändrade hållningen – om det nu inte är rädsla för Portugal, och det säger utrikesministern att det inte är. Det blir svårt att föreställa sig annat än att Sveriges intressen av att förbättra sina handels- och andra relationer med Indonesien har lett till det här förändrade ställningstagandet. Det antagandet blir desto starkare befast som den svenska regeringen, samma år som den ändrar sin röstning när det gäller Östra Timor, har ansökt om observatörsstatus i ett internationellt biståndskonsortium för Indonesien, organisationen IGGI.

Sverige ger inte bistånd till Indonesien. Sverige finns med i andra biståndskonsortier. Det gäller länder till vilka vi ger bistånd. Av vilket skäl söker den svenska regeringen observatörsstatus i en organisation som är ett biståndskonsortium för Indonesien? Innebär det att Sverige i framtiden tänker ge bistånd till Indonesien? Jag föreställer mig att det inte kan göra det – det förefaller alltför långsökt. Men vilken är då motiveringen? Och varför har man från UD:s sida inte velat ge offentlighet åt denna ansökan om observatörsstatus i biståndskonsortiet för Indonesien, som man har ingivit samma år som man alltså trappar ned inställningen till förmån för Östtimors självständighet?

Indonesien har efter den behandling av Östtimorfrågan som har förekommit i FN under hösten deklarerat att man nu anser att nödsituationen är över. Man har deklarerat att de internationella biståndsorganen och den humanitära hjälp, som den svenska regeringen fäster så stor vikt vid – enligt utrikesministerns svar – skall upphöra fr. o. m. ingången av detta år. Det kommer, såvitt jag förstår, i Röda korsets fall att leda till en avtrappning fram till april, att den internationella hjälpen sedan skall upphöra och att hjälp i fortsättningen skall kanaliseras enbart genom indonesiska organ.

Indonesien självt har enligt New York Times motiverat beslutet att det humanitära bistånd, som Ola Ullsten fäster så stor vikt vid, skall upphöra med att man inte på Östra Timor vill skapa en socialbidragsmentalitet. Det blir kanske möjligt för den svenska regeringen att i biståndskonsortiet för Indonesien föra en diskussion med den indonesiska regeringen om vad socialbidragsmentalitet innebär i biståndssammanhang.

En rad andra bedömare har – också enligt New York Times uppgifter från december i år – i stället dragit slutsatsen att vad Indonesien nu vill göra är att dra ned en ridå helt enkelt. Man vill kunna föra kriget mot FRETILIN utan den påfrestning det innebär att ha internationella biståndsarbetare i landet. Den svenska, inte särskilt heroiska, åtgärden att nu trappa ned stödet till Östra Timors självständighet faller då tyvärr in i ett mönster – Indonesien drar ned ridån; några ytterligare informationer från det internationella samfundet om läget på Östra Timor kommer att bli svåra att få.

Jag vill fråga hur Ola Ullsten ser på Indonesiens uttalande att det humanitära bistånd som kanaliseras internationellt bör upphöra fr. o. m. detta år. Det är riktigt att vi i Sveriges riksdag brukar framföra mindre kritik mot regeringen beträffande utrikespolitiken än när det gäller inrikespolitiska frågor. Det finns ofta större överensstämmelse mellan regeringen och

oppositionen i utrikespolitiska frågor än i andra frågor, och det är viktigt för vårt land. Men när regeringen agerar rent principiellt måste vi påtala det. Östra Timor är inget stort land, men det gör inte principen om avkolonialisering mindre viktig. Jag kan efter utrikesministerns svar inte finna annat än att det i fallet Östra Timor inte finns några principer bakom den svenska regeringens agerande.

Anf. 13 HANS PETERSSON i Hallstahammar (vpk):

Herr talman! Jag går in i den här debatten därför att den är en direkt fortsättning på den debatt i samma ämne som hölls här i kammaren den 24 november. Jag hade då frågat utrikesministern varför Sverige hade ändrat sin inställning till ockupationen på Östra Timor.

Inställningen till ockupationen var inte alls ändrad, sade Ola Ullsten – det var bara så att man genom förtryckarna skulle försöka få fram en utökad humanitär hjälp till det lidande folket på Östtimor, det folk som just genom ockupation och förtryck lider så svårt. Folkmord, avlövning av skog med kemiska medel, stora läger, s. k. strategiska byar och annan känd imperialistisk terror är uteslutande ett resultat av den ockupation som Sverige nu inte vill ta avstånd ifrån.

Portugal har visat att man kanske kan bidra till att lösa frågan om Östtimor. Under 450 år var ju Östtimor en portugisisk koloni. Men så fort Portugal lämnade Östtimor, när imperiet föll samman, passade Indonesien på att invadera. Precis när Portugal står berett att ta nya initiativ byter Sverige fot i frågan. Från att tidigare ändå i försiktiga ordalag ha stött frågan om självständighet för östra Timor har man nu avstått från att rösta och ställt sig på den andra sidan.

Det underligaste av argumenten är att man skall lämna bistånd via förtryckarna. Det är alltså en helt ny linje i utrikespolitiken – jag har aldrig hört något liknande tidigare. Ola Ullsten vet lika väl som jag att FRETILIN, befrielse rörelsen, har begärt bistånd och sagt sig kunna ta emot sådant bistånd, om det bara lämnas. Men för Ola Ullstens regering passar det bättre att skapa bra förbindelser med fascisterna i Indonesien. Jag hävdar att det är därför och för att kunna fortsätta att öka vapenexporten till det krigförande Indonesien som man har ändrat sitt FN-votum. Jag anser att den uppfattningen stärks av det faktum att Sverige nu tillsammans med USA och västländerna i övrigt finns med i en organisation som kallas The International Governmental Group for Indonesia – en stödorganisation för *Indonesien* alltså – där Sverige nu, i samband med att regeringen ändrat sin inställning till ockupationsfrågan, har sökt inträde.

Mot bakgrund av detta kan man inte påstå att den borgerliga regeringen är så värst lyckad i sina försök att dölja sin vänliga hållning till fascistregeringen – om regeringen ens har försökt dölja den.

Jag skall inte bråka så mycket med Ola Ullsten i dag, men jag tog chansen att gå upp i debatten här, eftersom han efter en replik snoppade av den förra debatten i frågan och smet ut. Jag hade mer att säga.

Jag skulle vilja fråga: Avser regeringen att ta några som helst kontakter

Nr 61

Fredagen den
16 januari 1981

Om Sveriges inställning till de politiska förhållandena i Östra Timor

*Om Sveriges in-
ställning till de
politiska för-
hållandena i Östra
Timor*

direkt med FRETILIN? Det är den rörelse som skulle kunna få fram hjälp till de delar av befolkningen som fortfarande inte finns i de strategiska byarna, i lägren, de delar av befolkningen som nu hotas genom det imperialistiska och på vanligt sätt folkmordsliknande krig som Indonesien för på Östtimor.

Anf. 14 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Får jag i fem punkter försöka att besvara de inlägg som har gjorts.

1. Vår politiska hållning när det gäller Östra Timor-frågan är, som jag säger i mitt svar, oförändrad. Vi stödjer principen om självbestämmanderätt och anser att denna rätt har förvägrats Östra Timors folk. Det är det politiska ställningstagandet. Jag kan bara upprepa vad jag har sagt i svaret i dag och i mitt tidigare svar till Hans Petersson.

2. Vi stöder Östra Timor också humanitärt genom direkta svenska insatser, väsentligen via olika enskilda organisationer. Vi stöder även internationella hjälpinsatser. Vi accepterar naturligtvis inte, att hjälp utifrån skall förvägras Östra Timor, om hjälpbehovet går att konstatera.

Och, för att svara på Hans Peterssons fråga om kontakter av olika slag. Det är svensk tradition – och den fullföljer vi – att ta precis de kontakter som behövs för att skapa klarhet om läget i det område där vi vill göra en insats.

3. Att vi röstar med ett avstående den här gången har inte att göra – och det framgår av vad jag har sagt – med en ändrad inställning i själva sakfrågan, utan det har med resolutionens utformning att göra. Den är mera politiskt inriktad nu – och jag skulle kunna ge en rad exempel på det – än vad den varit tidigare.

4. I vad gäller det portugisiska förhandlingsinitiativet har vi anledning att granska det på ett positivt sätt. Det innebär ett hjälpprogram åt Östra Timor-flyktingar i Portugal, innebär humanitär hjälp åt befolkningen i Östra Timor och att man skall stå fast vid uppfattningen att Östra Timor-befolkningen skall få rätt till självbestämmande.

Men när jag säger att vi t. v. inte vet så mycket mer om detta förhandlingsinitiativ än att det innehåller de här olika målsättningarna, så beror det bl. a. på att den portugisiska regeringen själv har sagt att den, innan den går vidare i den här saken, skall ha konsultationer med de övriga partierna i Portugal och med andra länder, inkl. den europeiska gemenskapen, USA och ASEAN-staterna – alla stater som långt tidigare än Sverige har röstat på det sätt som Sverige f. n. gör.

5. Till sist säger Mats Hellström att han bara kan konstatera att den svenska regeringens hållning är totalt principiös. Det ställningstagandet får stå för honom själv. Den princip som vi har följt i det här fallet är den som svenska regeringar alltid försökt följa i Förenta nationerna och som jag tycker är riktig, nämligen att inte stödja FN-resolutioner när de är utformade på ett sådant sätt att de antingen strider mot vad vi faktiskt anser eller saknar utsikt att bli förverkligade.

Anf. 15 MATS HELLSTRÖM (s):

Herr talman! Jag skall ta fasta på den senaste principen, nämligen att man inte skall rösta för resolutioner, om de saknar utsikt att förverkligas. Dessutom har Ola Ullsten sagt i sitt svar att situationen under det senaste året blivit sådan att den är ägnad att bekräfta vår uppfattning att något realistiskt alternativ till denna faktiska situation inte går att se, dvs. att ingenting hänt sedan förra året. Det logiska borde ha varit att man ändrat sin röstning förra året, om man har utrikesministerns uppfattning. Det verkar egendomligt att som en slutsats av att ingenting hänt ändra sin röstning i FN.

Ola Ullsten utlovade också att ge exempel som visar på vilka punkter som detta politiska element har förstärkts. De politiska punkterna är, såvitt jag förstår, desamma. Det handlar om:

"Reaffirms the inalienable right of the people of East Timor to self-determination and independence, in accordance with General Assembly resolution 1514 (XV);

Declares that the people of East Timor must be enabled freely to determine their own future, under the auspices of the United Nations."

Det är samma formuleringar om självbestämmandet såväl förra året som i år. Kvar står alltså frågan på vilket sätt det humanitära elementet uttunnats, som Ola Ullsten sade.

Jag tycker också att den svenska regeringen visar en passiv hållning till det portugisiska initiativet. Den svenska regeringen understryker att man inte vet vad det blir och hur det utformas. Som jag sade i mitt första anförande hjälper ju Sverige inte precis till för att stötta Portugal och pressa på för att det skall bli någonting. Sveriges hållning här skiljer sig ofördelaktigt från den finska regeringens hållning. Finland röstade i FN som Sverige men hade en mer positiv röstförklaring än Sverige, där man lyfte fram det portugisiska initiativet som betydelsefullt och viktigt för det internationella samfundet att stödja, osv. Det var en helt annan och mycket mer konstruktiv hållning än den som den svenska regeringen visat i det här fallet.

Sedan har Ola Ullsten inte kommenterat min fråga om hur han ser på möjligheterna att fortsätta med svenskt humanitärt bistånd. Indonesien har sagt ifrån att man vill dra ned ridån. De internationella organisationerna skall vara ute under detta år. Det tycks bli från april för det internationella Röda korset. I vilka former tänker man sig då att ge svenskt bistånd? Kommer det svenska biståndet att upphöra eller tänker man kanalisera det genom det indonesiska Röda korset? Eller tänker man kanalisera det genom FRETILIN, under förutsättning att FRETILIN har möjlighet att kanalisera bistånd? På den punkten fick jag inget svar.

Med vilka skäl har den svenska regeringen sökt observatörsstatus i ett biståndskonsortium för Indonesien? Jag utgår ifrån – det här skall vara en seriös debatt – att det inte är för att ge bistånd till Indonesien. Men varför har man då ansökt om observatörskap i ett biståndskonsortium för Indonesien? Hur har regeringen med den fantastiska förmåga för tidsammansträffanden som gäller för den här regeringen lyckats göra detta, samtidigt som man trappar ned sin röstning om Östra Timor? Av vilket skäl vill den svenska

Nr 61

**Fredagen den
16 januari 1981**

Om Sveriges inställning till de politiska förhållandena i Östra Timor

*Om Sveriges in-
ställning till de
politiska för-
hållandena i Östra
Timor*

regeringen samtidigt som den trappar ner sin inställning till Östra Timor gå in i ett biståndskonsortium för Indonesien?

Anf. 16 HANS PETERSSON i Hallstahammar (vpk):

Herr talman! På min fråga om man skulle ta några kontakter med FRETILIN för att på den vägen få in nödvändigt bistånd svarade utrikesministern att den svenska regeringen har traditionen att ta de kontakter som behövs. Då borde den också ha kontakt med och föra in bistånd via FRETILIN. Men tydligen utgör den nya biståndsgruppen för Indonesien de kontakter som behövs för den svenska regeringen. Det tycker jag säger allt om den svenska politiken när det gäller Östtimor.

Mats Hellström har frågat utrikesministern flera gånger, precis som jag gjorde i den förra debatten, vad orsaken egentligen var till att man förändrade sin röstning. Jag kan inte se annat efter detta svar än att det är ett utslag av den svenska regeringens alltmer reaktionära och cyniska politik. Det drabbar nu i första hand Östtimor, eftersom det är en liten stat, som har svårt att hävda sin internationella rätt. Den internationella hjälpen skall upphöra, ridån skall dras ned. I det läget säger utrikesministern att stöd över Indonesien är den enda vägen att kunna göra något för Östtimor.

Det är intressant, för FRETILIN-regeringens FN-representant José Ramos Horta hävdar att indonesierna nu planerar att låta stora delar av befolkningen svälta ihjäl för att låta 20 000 personer från Java bosätta sig på ön. Man planerar alltså att plantera in annan befolkning på denna ö, som man av olika strategiska skäl är så rädd om.

Jag får väl som en liten slutkläm instämma i vad José Ramos Horta sade: Jag hoppas att den svenska regeringen snart kastas över ända. Det stora svenska folket förtjänar något bättre än denna trångsynta och hycklande regering.

Man kan också sammanfatta på det sättet att även det Östtimorianska folket skulle vara mycket betjänt av en annan regering än den som Ola Ullsten deltar i.

Anf. 17 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Någon deltagare i debatten uttryckte förhoppningen att den skulle vara seriös. Jag vill inte recensera alla inlägg, men jag vill varna för att låta politiska debatter i utrikespolitiska frågor övergå till ren teologi. Jag har en känsla av att vi är på väg åt det hållet i denna fråga, liksom skett tidigare där det inte finns några motsättningar men där debattdeltagarna likväl vill försöka skapa intryck av att så är fallet. Jag har klart deklarerat den svenska ståndpunkten i den politiska frågan och det måste även för Mats Hellström och Hans Petersson vara viktigare än hur man rent tekniskt avgör hur man skall rösta i Förenta nationerna.

På den mer konkreta frågan om på vilket sätt vi tänker fullfölja den humanitära hjälpen vill jag svara att jag ser inget skäl till att Sverige skall göra något annat än vad vi alltid har gjort. Vi skall bedöma behovet; finns behovet skall vi gå in med insatser – antingen själva eller tillsammans med andra. Det

gäller för Östra Timor lika väl som för andra områden där vi anser att svenska insatser är nödvändiga.

Vad gäller det mycket omtalade konsortiet handlar det på inget sätt om att involvera Sverige i ett biståndsprogram för Indonesien. Det är – har det upplysts mig – en möjlighet för Sverige att följa utvecklingen i Indonesien och det kan vara ganska intressant. Men det har naturligtvis inget att göra med vår inställning till behovet av humanitär hjälp på Östra Timor. Det behovet bedömer vi självständigt i förhållande till den indonesiska regeringen. Men det kan inte vara ur vägen för Sverige att också skapa de politiska förutsättningarna för ett samarbete som underlättar de humanitära insatser som på ett eller annat vis till sist är beroende av medverkan från indonesiska myndigheter.

Får jag till sist, för att belysa det jag började med att säga, påpeka att det inte bara är Sverige och någon liten fascistgruppering av länder – man får gärna det intrycket när man lyssnar på Hans Petersson – som röstar ”avstår” i den här frågan. Till dem som har gjort samma bedömning som Sverige hör de övriga nordiska länderna, varav i varje fall två har socialdemokratiska regeringar. Såvitt jag förstår har de inga fascistoida inslag i sin bedömning som man försöker pådävla den svenska regeringen. Dit hör också den västeuropeiska gemenskapen, Österrike och Spanien. Dit hör dessutom – och det är inte minst viktigt – länderna i området, som f. ö. inte har nöjt sig med att rösta genom att avstå utan som faktiskt har röstat nej till denna resolution. När man skall bedöma möjligheterna att få FN-resolutionen förverkligad måste man naturligtvis ta hänsyn till att det inte finns något enda land i detta område som vi nu diskuterar som tror att FN har möjlighet att förverkliga den här resolutionen. Det är bl. a. det som har väglett den svenska regeringen.

Anf. 18 MATS HELLSTRÖM (s):

Herr talman! Den sista punkten förklarar ingenting i de frågor som jag har ställt. Jag frågade ju varför man ändrade sig i år. När det gäller detta att länderna i regionen har röstat mot Östra Timor har det ju inte inträffat någon speciell förändring i år. De röstade emot också förra året när Sverige röstade för. Om det hade varit vägledande för Sveriges ställningstagande, som Ola Ullsten nu sade, så förklarar det absolut inte varför man i år har tagit den ställning man har tagit. Det hade möjligen förklarat ett ändrat ställningstagande från svensk sida förra året om de bevekelsegrunderna hade varit bestämmande.

Det är också en ny syn på FN-politiken när Ola Ullsten säger att vårt politiska ställningstagande till Östra Timors rätt till självbestämmande är oförändrat och att det som skett i FN är en teknisk röstförändring. Jag tror att många andra länder uppfattar det så att det politiska uttrycket för hur länder agerar framkommer genom hur man röstar i FN. På den punkten förefaller det föreligga någon sorts ny syn på vad som är politik och vad som är teknik i FN-arbetet. Men detta kanske kan förklaras mera i detalj.

För mig är det också fortfarande svårt att förstå vilka motiv man har för att

Nr 61

Fredagen den
16 januari 1981

Om Sveriges inställning till de politiska förhållandena i Östra Timor

Fredagen den
16 januari 1981

Om Sveriges inställning till de politiska förhållandena i Östra Timor

gå in i biståndsorganisationen IGGI. Ola Ullsten säger att man därmed bättre kan få kontakt med den indonesiska regeringen för att diskutera kanaliseringen av humanitär hjälp. Enligt vilka principer går man in i den här typen av organisationer när man inte själv ger bistånd? Såvitt jag förstår är vi med i vissa biståndskonsortier, där biståndsgivare samlas för att diskutera samordningen av sitt bistånd när det gäller länder som är mottagare av svenskt bistånd. Dessa frågor behandlas av u-avdelningen. Om jag har blivit rätt upplyst av riksdagens upplysningstjänst, så har den här frågan handlagts inom utrikeshandelsavdelningen på handelsdepartementet för att sedermera behandlas i regeringen. Man hävdade att detta mera var av handelspolitiska skäl, för att informera svenska företag om möjligheterna att få order i Indonesien.

Men detta stämmer inte heller särskilt väl med det förhållandet att man inte har offentliggjort – varken i Sverige eller utomlands, förutom i förhållande till Indonesien – att man har sökt observatörskap i den här organisationen. Om syftet skulle vara att ge svenska företag möjlighet att följa ordregivningen i Indonesien, varför har man då inte offentliggjort den här tämligen uppseendeväckande åtgärden? Och om man vill gå utöver kretsen av biståndsländer för att delta i biståndskonsortier vore det ändå intressant att få veta efter vilka principer man gör det.

I detta fall har man alltså valt ut ett land, dvs. Indonesien. Och Ola Ullsten hävdar själv att man är mycket hård motståndare mot Indonesiens militära ockupation av Östra Timor, men ändå har man gått in i det här biståndskonsortiet. Att vi driver den här frågan. Ola Ullsten, beror inte på teologi och är inte försök att skapa motsättningar där egentligen inga finns. Det är inte så att det bara är vårt parti som har förvånats över den svenska handläggningen av Östra Timor-frågan. Och det är sannerligen inte så att röstförändringen har uppfattats som teknisk. På den indonesiska sidan i konflikten har man i varje fall inte uppfattat den som teknisk – tvärtom. Där har man varit mycket glad över det svenska ställningstagandet. Och den andra sidan, FRETILIN, har sannerligen inte heller uppfattat det som en teknisk utan som en politisk förändring av den svenska hållningen. Inte heller andra nationer har haft intrycket att det var en teknisk förändring, utan de har uppfattat det som en politisk markering från svensk sida.

Det är viktigt att upprätthålla principen om självbestämmande också när det gäller små länder. Det är ingen tillfällighet att ett land som Island mycket engagerat stöder Östtimors rätt till självbestämmande. Island är ett land som med avseende på befolkningens storlek bara är hälften så stort som Östra Timor. Island är ändå ett land som Sverige samarbetar mycket intensivt med inom ramen för det nordiska samarbetet. Ingen skulle komma på tanken att ifrågasätta Islands rätt att leva fritt och bestämma över sina egna angelägenheter.

Det här är ett ovanligt klart fall av en grov kränkning av FN-stadgan. FN har ansvaret för avkoloniseringen av de territorier som tidigare haft kolonialmakter som överhöghet. I mycket få fall har, gudskelov, avkoloniseringsuppgiften kommit att lösas som på Östra Timor, dvs. med ett

folkmord. Enligt många internationella tidningsuppgifter planerar nu indonesierna att radera ut gamla byar, dra nya vägar och skapa ett beroende av Indonesien när det gäller livsmedelsförsörjning och annan försörjning, så att andra folkgrupper kan flytta in i området. På det sättet vill man åstadkomma det som den svenska regeringen redan i förväg utgått ifrån när man ändrat sin röstning i FN.

Anf. 19 HANS PETERSSON i Hallstahammar (vpk):

Herr talman! Jag måste inleda med att säga: Hörde jag rätt? Sade utrikesministern att det inte fanns några motsättningar i den här frågan och att vi därför inte skulle göra ideologi av den? Finns det inga motsättningar? Vpk, och såvitt jag förstår också socialdemokraterna, är motståndare till ockupationen av Östtimor. Regeringen är likgiltig för ockupationen – det har den visat genom sin ändrade inställning och sitt handlande i FN. Det är väl en motsättning så god som någon?

Ola Ullsten säger att man måste ta hänsyn till de politiska förutsättningarna för biståndsarbetet. Det svaret gav han också förra gången: Man skall kanalisera biståndet via dem som ockuperar landet. Men skall man ta hänsyn till de politiska förutsättningarna måste man också ha kontakter med folkets representanter, FRETILIN. Vilka maktförhållandena är på ön är väl ingen hemlighet för Ola Ullsten?

Det är helt klart att FRETILIN dominerar stora delar av landsbygden och har en stark folklig förankring. FRETILIN har förankring också hos folk som står utanför de strategiska byarna och svältförsöken men som också lider av att hela strukturen slås sönder, att jordbruket utarmas och naturen förstörs.

Ola Ullsten hänvisade till hur andra länder röstar. Också det hade vi uppe den 24 november. Ola Ullsten sade då till mig: Men, Hans Petersson, tänk på att östeuropeiska länder intagit samma ståndpunkt som vi!

Vi har faktiskt förmåga att själva bilda oss en uppfattning i frågan om huruvida en ockupation är riktig eller inte. Men Ola Ullsten svassar i baken på andra länder och stora intressen. Där finns han långt bak i kön. Är den svenska regeringens utrikespolitik så profillös? I själva verket svassar man väl också bakom dem som helst ser fördjupade förbindelser med Indonesien för att kunna sälja fler kanoner. Eller hur, Ola Ullsten?

Anf. 20 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Det finns säkert motsättningar mellan mig och medlemmarna av den kommunistiska riksdagsgruppen i denna fråga liksom de flesta andra.

Sedan bara några ord i all korthet till Mats Hellström.

Det är faktiskt inte så ovanligt – och det är inte heller så konstigt att den situationen kan uppstå – att man har det mål som en viss FN-resolution vill ge uttryck för gemensamt med den som har lagt fram resolutionen men har invändningar mot resolutionens utformning. Därför markerar man denna skillnad genom att inte stödja resolutionen genom en ja-röst utan genom att

Nr 61

Fredagen den
16 januari 1981

Om Sveriges inställning till de politiska förhållandena i Östra Timor

*Om Sveriges in-
ställning till de
politiska för-
hållandena i Östra
Timor*

avstå. Med den ganska långa erfarenhet som både Mats Hellström och jag har av FN-arbete vet vi ju att det förhåller sig på det sättet.

Jag uppfattar att det som egentligen är Mats Hellströms enda kvarstående invändning är att vi borde ha ändrat vårt sätt att rösta tidigare och inte väntat ända till i år. På den punkten är det möjligt att Mats Hellström faktiskt har rätt.

Anf. 21 MATS HELLSTRÖM (s):

Herr talman! Jag har gett utrikesministern många möjligheter att ge exempel på vad det är som är oantagbart i resolutionen. Utrikesministern utlovade också att komma med sådana exempel. Det har han inte gjort. Han har helt enkelt vägrat att gå in på hela den diskussion som enligt UD:s egna uttalanden utgjorde hela grunden för ställningstagandet. Icke på någon enda punkt har Ola Ullsten kunnat konkretisera vad det är han menar med att det humanitära elementet har uttunnats eller att det politiska elementet har förstärkts – och det är inte så konstigt, eftersom det i stort sett är identiska texter. Skillnaden – vad man kan säga är ett mera politiskt element – är att Portugal nu går in och att man välkomnar detta i FN.

Då kvarstår som en rimlig slutsats att det trots allt handlar om den svenska regeringens försiktighet, ovilja och rädsla att stödja det portugisiska förhandlingsinitiativet. Och det är dubbelmoral, om man samtidigt hävdar att man stödjer rätten till självbestämmande för Östra Timor.

Att krypa bakom andra länder är en teknik som ofta förekommit i den här typen av debatter men som Ola Ullsten inte tidigare använt sig av. Jag beklagar att han nu gör det.

På ett område där den svenska regeringen för en bra politik, nämligen när det gäller södra Afrika, har man inte tagit sådana hänsyn. Där tar man inte alls hänsyn till att andra västländer, andra nordiska länder osv. inte för samma politik som Sverige. Där är den svenska regeringen och den svenska riksdagen i enighet beredd att gå före andra länder. Och det är utmärkt!

Kom då inte i andra utrikespolitiska frågor och kryp bakom andra länder! Det är lika väsentligt att Sverige kan ha en opinionsbildande roll i andra delar av världen som när det gäller södra Afrika. Och i fråga om Östra Timor befinner vi oss då i mycket gott sällskap med många länder i den tredje världen som själva varit utsatta för kolonialt förtryck.

Slutsatsen av debatten är rimligen att det är Indonesiens och inte Östra Timors intressen som varit viktiga för den svenska regeringen.

Sverige bör fortsätta att i FN stödja Östra Timors rätt till självbestämmande. Sverige bör fortsätta att stödja FRETILIN.

Anf. 22 HANS PETERSSON i Hallstahammar (vpk):

Herr talman! Jag får tacka utrikesministern för att han klargjorde att det är stora skillnader mellan en liberal uppfattning och en kommunistisk i den här frågan. Men försök då inte, som i det tidigare inlägget, att dölja det med tal om gemensamma uppfattningar!

Det är avgrunder, Ola Ullsten, mellan oss i den här frågan. Vi stödjer

konsekvent östtimorianernas självbestämmanderätt. Ola Ullsten fladdrar hit och dit som det passar, i svansen på andra västländer och på kapitalet.

Nr 61

Fredagen den
16 januari 1981

Anf. 23 Utrikesministern OLA ULLSTEN:

Herr talman! Det kan naturligtvis inte vara annat än smickrande för mig att det finns avgrunder mellan liberal och kommunistisk uppfattning i frågor som har med demokrati och självbestämmanderätt att göra.

Sedan till sist i den här debatten till Mats Hellström: Jag kryper inte bakom andra länder. Jag bara påpekar som en upplysning att vi i denna fråga röstar på samma sätt som de nordiska länder som vi i nästan alla viktiga FN-frågor brukar kunna samarbeta med och att vi dessutom röstar på ett sätt som sett ur Mats Hellströms synvinkel borde vara mer progressivt än handlandet i länderna i området.

Detta är inte att krypa bakom andra länder och söka stöd hos dem för sin uppfattning – vår inställning i den här frågan intar vi självständigt. Men upplysningen kanske var av visst värde för dem som lyssnade på debatten och möjligen kan få intrycket att Sverige var nästan ensamt bland demokratier att inta den här ståndpunkten.

Anf. 24 MATS HELLSTRÖM (s):

Herr talman! Vår inställning är självständig, säger herr Ullsten – och hela frågan har ju gällt varför Sverige självständigt har bestämt sig för att ändra inställning i år. På den frågan har inget som helst svar givits under denna debatt. De länder som Ola Ullsten räknar upp har i år röstat på i stort sett samma vis som tidigare år. Det är ju Sverige som har ändrat sig.

Vi har fortfarande efter en ganska lång debatt inte fått något svar på frågan varför Sverige har ändrat sig. Det är möjligt att vi till handelsministern får föra över spörsmålet om det verkligen är för Indonesiens skull Sverige har ändrat ståndpunkt.

4 § Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1980/81:238–240 till konstitutionsutskottet

1980/81:241 till finansutskottet

1980/81:242 och 243 till skatteutskottet

1980/81:244 till utrikesutskottet

1980/81:245 och 246 till försvarsutskottet

1980/81:247–249 till socialförsäkringsutskottet

1980/81:250 till socialutskottet

1980/81:251 till civilutskottet

1980/81:252–255 till socialutskottet

1980/81:256–259 till utbildningsutskottet

1980/81:260–268 till trafikutskottet

1980/81:269–272 till jordbruksutskottet

1980/81:273 och 274 till näringsutskottet

*Om Sveriges in-
ställning till de
politiska för-
hållandena i Östra
Timor*

1980/81:275–282 till arbetsmarknadsutskottet

1980/81:283–287 till civilutskottet

5 § Föredrogs och bifölls

Interpellationsframställning 1980/81:81

6 § Anmäldes och bordlades

Motionerna

1980/81:288 av *Lars Werner m. fl.* om åtgärder för att bekämpa arbetslösheten

1980/81:289 av *Bertil Jonasson* om uppbörden av hundskatt

1980/81:290 av *Marianne Karlsson* om kommunal information till skattebetalarna

1980/81:291 av *Martin Olsson* om beskattning av terrängskotrar

1980/81:292 av *Esse Petersson m. fl.* om tullverkets insatser mot narkotikasmuggling

1980/81:293 av *Anna-Greta Skantz m. fl.* om kyrkobokföring och faktisk bosättning

1980/81:294 av *Lars Werner m. fl.* om höjning av skogsvårdsavgiften

1980/81:295 av *Margareta Andrén* och *Elver Jonsson* om sänkning av promillegränserna vid trafikonykterhetsbrott

1980/81:296 av *Oswald Söderqvist m. fl.* om kurdernas situation i Mellersta Östern

1980/81:297 av *Sven Aspling m. fl.* om värdesäkring av pensioner och andra sociala förmåner

1980/81:298 av *Sven Aspling m. fl.* om delpensionsförsäkringen, m. m.

1980/81:299 av *Anita Bråkenhielm m. fl.* om etableringsbestämmelserna för tandläkare

1980/81:300 av *Anita Johansson* och *Nils-Olof Gustafsson* om beräkningen av pensionsgrundande inkomst

1980/81:301 av *Marie-Ann Johansson m. fl.* om utvidgning av föräldrabetgreppet inom föräldraförsäkringen

1980/81:302 av *Hagar Normark m. fl.* om viss rätt till sjukpenning vid graviditet

1980/81:303 av *Anita Bråkenhielm* och *Karl Leuchovius* om kontrollen av konsumtionsvatten

1980/81:304 av *Göran Karlsson m. fl.* om bidragsförskotten

1980/81:305 av *Eric Rejdnell* och *Rolf Sellgren* om fosterföräldrars rättsliga ställning

1980/81:306 av *Margot Håkansson m. fl.* om fler textade TV-program för döva

1980/81:307 av *Margot Håkansson m. fl.* om TV-program för döva genom teckenspråk

1980/81:308 av *Marianne Karlsson* om översyn av bebyggelsen på Malmen i Linköping

1980/81:309 av *Anita Bråkenhielm* och *Sonja Rembo* om frånvarorapporte-

- ringen i skolan
- 1980/81:310 av *Ann-Cathrine Haglund* om språkundervisningen i skolan
- 1980/81:311 av *Marianne Karlsson* om återinförande av kristendomsundervisningen i skolan
- 1980/81:312 av *Hagar Normark m. fl.* om inrättande vid Umeå universitet av en forskartjänst i genetisk epidemiologi
- 1980/81:313 av *Gösta Andersson* och *Arne Fransson* om järnvägstrafiken på linjen Nässjö–Nybro
- 1980/81:314 av *Ulla Ekelund* om temporärt förbud mot framförande av husvagnar och släpvagnar
- 1980/81:315 av *Ulla Ekelund* om vägverkets organisation
- 1980/81:316 av *Bertil Jonasson m. fl.* om trafiken på Bromma flygplats
- 1980/81:317 av *Hugo Bengtsson* om inrättande av ett miljötekniskt applikationslaboratorium i Landskrona
- 1980/81:318 av andre vice talmannen *Thorsten Larsson m. fl.* om skördeskadeskydd för åkerbönsodling
- 1980/81:319 av *Hagar Normark* och *Gudrun Sundström* om användningen av antibiotika i fodret till slaktdjur
- 1980/81:320 av *Bengt Silfverstrand m. fl.* om alternativa odlingsformer inom jordbruket
- 1980/81:321 av *Lars Werner m. fl.* om ökat anslag till skogsvårdsstyrelserna
- 1980/81:322 av *Nils Hjorth m. fl.* om utveckling av alternativa energikällor
- 1980/81:323 av *Yngve Nyquist m. fl.* om översyn av den statliga prospekteringen
- 1980/81:324 av *Yngve Nyquist m. fl.* om specialstålsindustrins råjärnsförsörjning
- 1980/81:325 av *Yngve Nyquist m. fl.* om stöd till gruvhanteringen
- 1980/81:326 av *Rune Torwald* och *Martin Olsson* om åtgärder mot s. k. svarta företag inom byggnads- och transportsektorerna
- 1980/81:327 av *Allan Ekström* och förste vice talmannen *Ingegerd Troedsson* om medbestämmandet vid tillsättning av chefsbefattningar
- 1980/81:328 av *Yngve Nyquist m. fl.* om översyn av stödområdesindelningen i Kopparbergs län
- 1980/81:329 av *Ulla Tillander* om utlokalisering av naturvårdsverket
- 1980/81:330 av *Lars Werner m. fl.* om full lön vid permittering
- 1980/81:331 av *Per Bergman* och *Oskar Lindkvist* om viss översyn av lagen om förvärv av hyresfastighet m. m.
- 1980/81:332 av *Hagar Normark m. fl.* om miljöaspekterna vid användning av olika energikällor
- 1980/81:333 av *Tage Adolfsson* om riktlinjer för den ekonomiska politiken, m. m.
- 1980/81:334 av *Tage Adolfsson* om sänkt marginalskatt
- 1980/81:335 av *Tage Adolfsson* om införande av karensdagar i sjukförsäkringen

Nr 61

Fredagen den
16 januari 1981

*Meddelande om
frågor*

1980/81:336 av *Tage Adolfsson* om utbyggnad av vattenkraften. m. m.
1980/81:337 av *Tage Adolfsson* om ökade möjligheter till lärlingsutbildning
och provanställning
1980/81:338 av *Iris Mårtensson m. fl.* om inrättande av en tjänst som
lokalrådgivare vid lantbruksnämnden i Gävleborgs län
1980/81:339 av *Iris Mårtensson m. fl.* om driftstödet till glesbygdsbutiker

7 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställts

den 15 januari

1980/81:218 av *John Andersson* (vpk) till industriministern om sysselsättningen vid Lövångers Elektronik AB:

Lövångers Elektronik AB i Västerbotten är ett företag satt i konkurs sedan den 1 juli 1980. Företaget drivs nu av en konkursförvaltare. Vid konkurs-tillfället hade företaget hundratalet anställda, nu är antalet nere i ca 70. Situationen är nu mycket oroande för de anställda.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga industriministern:

Avser industriministern vidta några åtgärder för att trygga sysselsättningen vid Lövångers Elektronik?

1980/81:219 av *Märta Fredrikson* (c) till justitieministern om polishämtning vid omhändertagande för samhällsvård:

Om det kan befaras att barn på grund av miljö eller av annan orsak kan komma att ta fysisk eller psykisk skada där barnet vistas, finns skyldighet att omhändertagande sker för samhällsvård. När barn då tas om hand sker även polishämtning. Att barn hämtas av polis upplevs oftast av de berörda som ett svårt ingrepp, och det kan leda till tragedier. Ofta framstår det som att det skulle gå att göra ingripandena smidigare genom användande av enbart personal från socialvården.

Med hänvisning till det anförda vill jag ställa följande fråga till justitieministern:

Vilken syn har regeringen på nuvarande möjligheter att använda polishämtning vid omhändertagande för samhällsvård?

den 16 januari

1980/81:220 av *Birgitta Dahl* (s) till statsrådet Karin Andersson om utredning av rättssäkerhetsfrågor i vissa utvisningsärenden:

Med anledning av den oro och den offentliga debatt som frågan om utvisningen av palestinierna i Uppsala har givit upphov till vill jag rikta

följande fråga till statsrådet Karin Andersson:

Är regeringen beredd att tillsätta en parlamentarisk kommission med uppgift att överväga om lagstiftning och praxis behöver förbättras i syfte att öka rättssäkerheten i frågor av denna karaktär?

Nr 61

Fredagen den
16 januari 1981

*Meddelande om
frågor*

1980/81:221 av *Märta Fredrikson* (c) till socialministern om ett nordiskt rapport-samarbete avseende transporter av olja och kemikalier:

Vid årsskiftet orsakade olja ånyo skador vid västkusten. Analys av oljeprov från oljeskadad fågel och olja från misstänkt fartyg sammanfaller. De återkommande oljeskadorna vid västkusten aktualiserar åter frågan om en obligatorisk skyldighet för fartyg avsett för last av olja eller kemikalier vid resa inom de nordiska länderna. öster om linjen Hanstholm–Lindesnäs, att till kustbevakningens samarbetscentraler via kustradiostation lämna vissa uppgifter. Det bör vara namn och nationalitet, position och destination, last, typ och mängd, liksom även mängd beträffande sloptank och bunkers. Under resan bör fartyget rapportera sin position var fjärde timme.

När fartyget lossat sin last bör det ha samma rapporteringsskyldighet som vid inresan.

Rapporteringsskyldighet för fartyg finns redan exempelvis för de utländska fiskefartyg som har tillstånd att fiska inom svensk fiskezon i Östersjön.

Jag vill i anledning av detta fråga statsrådet Söder som ansvarig för de nordiska samarbetsfrågorna:

Vilka initiativ avser regeringen att vidta för att åstadkomma ett nordiskt samarbete med rapportering vid transporter av olja och kemikalier?

8 § Kammaren åtskildes kl. 11.01.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Gunborg Apelgren